«Келісілді» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Мектепке дейінгі және орта білім комитетінің төрағасы _______________ М. Мелдебекова «_11_»____01______2021 ж.	«Бекітемін» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі «Ұлттық тестілеу орталығы» РМҚК директоры _______________Д. Смагулов «_11_»____01______2021 ж.

Өзбек тілінде оқытатын мектептер үшін дүниежүзі тарихы пәні бойынша мектеп бітірушілерді қорытынды аттестаттауға арналған тест спецификациясы

(2021 жылдан бастап қолдану үшін)

Тест спецификациясы келесі құжаттардың негізінде әзірленген:

– Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген «Білім берудің барлық деңгейлерінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты»;

– ҚР БҒМ 2018 жылғы 31 қазандағы №604 бұйрығымен бекітілген (ҚР БҒМ 2020 жылғы 5 мамырдағы №182 бұйрығымен өзгертулер мен толықтырулар енгізілген) «Білім берудің барлық деңгейлерінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты»;

– ҚР БҒМ 2013 жылғы 3 сәуірдегі №115 бұйрығымен бекітілген Негізгі орта білім деңгейінің жалпы білім беретін пәндері бойынша үлгілік оқу бағдарламалары (5-9 сынып);

– ҚР БҒМ 2017 жылғы 27 шілдедегі №352 бұйрығымен бекітілген Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11 сыныптары үшін (орта білім беру деңгейінің жаңартылған мазмұндағы оқу бағдарламалары аясында) жалпы білім беретін пәндер бойынша үлгілік оқу бағдарламалары.

ҚР БҒМ 2019 жылғы 7 наурыздағы №105 бұйрығы мен бекітілген Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11 сыныптары үшін (орта білім беру деңгейінің жаңартылған мазмұндағы оқу бағдарламалары аясында) жалпы білім беретін пәндер бойынша үлгілік оқу бағдарламалары.

Тестті әзірлеу мақсаты: Дүниежүзі тарихы пәні бойынша негізгі орта және жалпы орта білім беру оқу бағдарламаларын меңгеру дәрежесін анықтау.

Тест мазмұны: Тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: бірінші деңгейде - 5, екінші деңгейде – 6, үшінші деңгейде – 7 тапсырма.

Тестке жалпы білім беретін мектептерге арналған дүниежүзі тарихы пәні бойынша оқу бағдарламасына сәйкес оқу материалдары енгізілген.

№	Бўлим	№	Мавзу	№	Темача/Ўқув мақсатлари
01	Қадимги Шарқ мамлакатлари Антикалик тараққиёт	01	Қадимги Шарқ мамлакатлари Антикалик тараққиёт	01	Месопотамия мамлакатлари, Қадимги Миср, Осиёнинг жанубий-ғарбидаги мамлакатлар Қадимги Жанубий ва Шарқий Осиё мамлакатлари (ижтимоий-иқтисодий ривожи ва жамиятнинг -сиёсий тарихи)
				02	Қадимги Греция, Македония, Қадимги Рим: Республика ва Империя даври (ижтимоий-иқтисодий ривожи ва жамиятнинг-сиёсий тарихи)
02	Ўрта асрлар (Илк ўрта асрлар V-X аа., Ривожланган	02	Ўрта асрлар (Илк ўрта асрлар V-X аа., Ривожланган ўрта асрлар XI-XV аа., кейинги ўрта	03	Ғарбий ва Марказий Европа, Византия империяси ва Яқин Шарқ, Марказий Осиё, Ўрта Осиё, славянлар, Киев Руси,

	ўрта асрлар XI-XV аа., кейинги ўрта асрлар XV-XVII аа.)		асрлар XV-XVII аа.)		Шарқ мамлакатлари, XI-XIII аа. Русь, Рассия XV-XVII асрларда (ижтимоий-иқтисодий ривожи)
				04	Ғарбий ва Марказий Европа, Византия империяси ва Яқин Шарқ Марказий Осиё, Мўғул-татар босқинчилиги, Ўрта Осиё, Славянлар, Киев Руси, Шарқ мамлакатлари, XI-XIII аа. Русь, Рассия XV-XVII асрларда (жамиятнинг-сиёсий тарихи) XI-XIII асрлардаги христиан черкови.
03	Қадимги жаҳон тарихи маданияти (V а.гача), Ўрта асрлардаги жаҳон тарихи маданияти	03	Қадимги жаҳон тарихи маданияти (V а. гача), Ўрта асрлардаги жаҳон тарихи маданияти	05	Қадимги Шарқ, Қадимги Греция, Қадимги Рим
				06	Ғарбий ва Марказий Европа, Византия империяси ва Яқин Шарқ, Марказий Осиё, Ўрта Осиё, славянлар, Киев Руси, Шарқ мамлакатлари, XI-XVII асрлардаги Рассия мамлекати. Буюк географик кашфиётлар. Уйғониш даври.
04	Европа ва Шимолий Америка, Осиё ва Африка мамлакатлари (XVII а. - XX а. боши)	04	Европа ва Шимолий Америка, Осиё ва Африка мамлакатлари (XVII а. - XX а. боши)	07	Англия, Шимолий Америка, Франция, Рассия, Германия, Италия, Австрия, Ҳиндистан, Усман империяси, Хитой, Монголия, Япония, Эрон. Англияда капитализмнинг ташкил толпиши (XVII- XVIII аа. жамиятнинг-сиёсий тарихи ва ижтимоий-иқтисодий ривожи)
				08	АҚШ, Англия, Рассия, Франция, Германия, Италия, Австро-Венгрия, Хитой, Япония,Ҳиндистан, Усман империяси, Эрон, Араб мамлакатларіі (XIX а. – XX а. боши. жамиятнинг-сиёсий тарихи ва ижтимоий-иқтисодий ривожи)
05	Европа, Шимолий Америка, Осиё ва Африка мамлакатларининг маданияти (XVIII а. - XXI а. боши)	05	Европа, Шимолий Америка, Осиё ва Африка мамлакатларининг маданияти (XVIII а. - XXI а.боши)	09	Маърифат даври. XVII-XVIII аа. Фан ва техника тараққиёти. Маданиятнинг ривожи (XIX а.-XX а. биринчи ярми) Маданиятнинг ривожи (XX а. II ярми - XXI а. боши)

06	Халқаро муносабатлар (XVII а. - XXI а. боши)	06	Халқаро муносабатлар (XVII а. - XXI а.боши)	10	Мустамлакачилик тизими ва халқаро муносабатлар (XVII-XVIII аа.) XIX а.-XXI а. бошидаги халқаро алоқалар
07	Жаҳон урушлари ва уларнинг оқибатлари	07	Жаҳон урушлари ва уларнинг оқибатлари	11	Биринчи жаҳон уруши (1914-1918 йй.) Версаль – Вашингтон тизими Иккинчи жаҳон уруши (1939-1945 йй.). II жаҳон уруши давомида Буюк Британия, Франция, Германия, Италия, КСРИ, АҚШ, Япония, Хитой, Монголия, Ҳиндистон, Эрон, Афғанистон, Туркия, ООсиёдаги ва Африкадаги Араб мамлакатлари
08	Европа ва Америка мамлакатлари, Осиё ва Африка мамлакатлари (1918-2014 йй.)	08	Европа ва Америка мамлакатлари, Осиё ва Африка мамлакатлари (1918-2014 йй.)	12	Иккинчи жаҳон уруши оралиғидаги Европа ва Америка мамлакатлари (1918-1939 аа.) (БуюкБритания, Франция, Германия, Италия, Совет Рассияси, КСРИ, АҚШ, Япония, Хитой, Манголия, Ҳиндистон, Эрон, Афғонстон, Туркия, Осиёдаги ва Африкадаги Араб мамлакатлари)
				13	Ғарбий Европа ва Америка мамлакатлари, Жанубий, Марказий, Шарқий Европа мамлакатлари, Осиё ва Африка мамлакатлари (1945-2014 йй.) (Буюк Британия, Франция, ГФР, АҚШ, Марказий ва жанубий-шарқий Европа мамлакатлари, КСРИ. Рассия Федерацияси Хитой, МХР, Ҳиндистон, Покистон, Эрон, Афғанистон, Туркия, Араб мамлакатлари)
09	Тараққиёт: Ривожланиш хусусиятлари	09	Тараққиёт: татқиқот назариялари ва усуллари. Тараққиётнтнг таснифи;	14	тарихий воқеаларни, жараёнлар билан ҳодисаларни тушунтириш учун "тараққиёт", "тараққиёт тури" терминларини қўллаш

			Иқтисодий тизимларнинг тарихий турлари: ўзгариш ва давомийлик.		"Тараққиёт"тушунчасини татқиқотнинг асосий усулларини тушунтириш тараққиётнинг анъанавий турини хусусиятларини тушунтириш; чорвачилик хизмати билан тараққиёт ривожи орасидаги алоқанинг таҳлили тараққиётнинг индустриал турини хусусиятларини тушунтириш тараққиётнинг посиндустриал ривожининг хусусиятларини тушунтириш ахборот технологияларининг хозирги тараққиётнинг ривожига таъсирини аниқлаш
				15	мамлакатларни иқтисодий ривож хусусиятини тахлили учун «иқтисод» ва «иқтисодий тизим» тушунчаларини қўллаш; иқтисодий тизимларни тарихий турларини белгиларини тушинтириб тахлил қилиш турли мамлакатларнинг мисолида иқтисоднинг анъанавий (аграрли) турига мос белгиларини аниқлаш; иқтисодий тизимларни турлари ҳақида билимлардан фойдаланиб, иқтисодий ривожланишнинг хусусиятларини тушунтириш; турли мамлакатлар мисолида бозор иқтисодига хос белгиларни аниқлаш турли мамлакатлар мисолида режали (социалистик) иқтисодга мос белгиларини аниқлаш иқтисоднинг аралаш турига хос белгиларини аниқлаб,унга ўтиш сабабларини аниқлаш
		10	Жаҳон тараққиётининг тарихи; тараққиётнинг ўзаро ҳаракатланиши	16	қадимги тараққиётнинг хусусиятлари уларга хос белгиларни солиштириш асосида аниқлаш; қадимги тараққиётнинг ривожланишида диний эътиқоднинг таъсирини аниқлаш; мамлакат ва жамиятнинг ривожланиши ҳақидаги қадимги фалсафий билимларни ўрганиш махаллий тараққиётнинг хусусиятларини, уларга хос белгиларини солиштириш асосида аниқлаш; ҳудудий тараққиётнинг

					хусусиятлари трансформациясини сабабларини аниқлаш жаҳон динларининг ривожланиш босқичлари ва хусусиятларининг тафсифи; жаҳон динларининг фалсафий асосларини тушунтириш; жахон диний билимларидаги умумий ахлоқий қадрятларни аниқлаш; хозирги вақтдаги тараққий жараёнда жаҳон динларининг ривожланиш тенденцияларини аниқлаш; хозирги вақтдаги бузғунчи диний уюшмалар ва оқимларнинг жамиятга таъсирини аниқлаш
				17	сабаб-оқибат боғлиқликни аниқлай туриб ,жаҳон савдосининг тараққиёт ривожидаги ўрнини белгилаш ; жаҳон иқтисодининг ривожидаги халқаро уюшмаларни ўрнини аниқлаш тараққиётнинг аҳамиятини дипломатик яқинлашиш омили сифатида аниқлаш; ҳозирги тараққиётнинг ривожланишидаги дипломатиянинг ўрнини аниқлаш қадимги ва ўрта асрлардаги босқинчилик юрушларининг сабабларини тушунтириш; мустамлакачилик экспансия билан ҳозирги замондаги жаҳонлараро масалаларни сабаб-оқибатларини боғликларини аниқлаш; хозирги тараққиётнинг ривожланиш шароитида ҳарбий тўқнашувларнинг хусусиятлари ва оқибатларини аниқлаш турли тараққиётнинг ютуқларини тахлил қилиб, маданиятларнинг ўзаро харакати билан ўзаро таъсирини сифатлаш ; глобаллашувнинг ижобий ва салбий томонларини аниқлаб, уни жамиятнинг маънавий ривожига таъсирини белгилаш
		11	Табиий ва географик факторларни мамлакатларнинг иқтисодий ривожига таъсирі;	18	мамлакат ва ҳудудларнинг чорвачилик иқтисослашувининг шакилланишида табиий-географик факторларини ўрнини аниқлаш иқтисоднинг ривожланишидаги

			Хозирги вақтда жаҳон мамлакатларининг иқтисодий ривожланиш пағонаси бўйича аниқлаш .	20	табиий географик чекловчи факторларларга дош беришнинг турли амалларини текшириш; хозирги замон тарихида чекловчи табиий географик факторлар шароитида мамлакатларнинг иқтисодий ривожланиш мисолларини шакиллантириш
				19	мамлакатлар ва ҳудудларнинг бошқача иқтисодий ривожланишининг тарихий шартларини аниқлаш; турли хил шартлар асосида мамлакатларни иқтисодий ривожланиш пағонаси бўйича белгилаш мамлакатларнинг қашшоқлик масаласин хал этишга йўналтирилган иш харакатни текшириб,унинг фойдалигини аниқлаш; мамлакатлар ва ҳудудларнинг қашшоқлик билан иқтисодий қалоқликка дош беришидаги халқаро ташкилотларнинг ўрнини бахолаш; ривожланаётган мамлакатларнинг ижтимоий иқтисодий қалоқликка дош беришнинг мумкун бўлган йўлларини тахмин қилиш
10	Этник ва ижтимоий жараёнлар; сиёсий-хуқуқий жараёнлар	12	антропогенез ва этногенез; жахон тарихидаги миллатлараро муносабатлар; жамиятнинг ижтимоий таркибининг тарихий шакллари	20	антропогенезнинг турли хил назарияларини тизимлаштириш ва шакиллантириш тарихий воқеаларни, жараёнлар ва ходисаларни тушунтириш учун "халқ", "этногенез", "миллат" тушунчаларини қўллаш; этногенезнинг турли хил назарияларини тизимлаш ва хулосалаш; Л. Н. Гумилевнинг халқларнинг пайдо бўлиши ва ривожланиши ҳақидаги илмий кўзкарашларини ўзгачалигини татқиқ этиш жаҳон картасидан фойдаланиб турли хил тарихий вақтлардаги этник жараёнларни тушунтириш; хозирги вақтдаги ассимиляция ва сони оз халқларнинг йўқолиб кетиш сабабларини аниқлаш; глобаллашув шароитида этник ва маданий хилма хилликни сақлашнинг аҳамиятини асослаш

				21	тарихий воқеаларни, жараёнлар ва ходисаларни тушунтириш учун "миллатчилик", "шовинизм", "ирқий камситувчилик" терминларини қўллаш; миллатлараро тўқнашувларнинг пайдо бўлишининг сабаб-оқибатларига боғлиқлигини аниқлаш; тарихий воқеаларни тахлил қилиш асосида хозирги вақтдаги миллатлараро муносабатларининг мазмунини бахолаш миллатлараро муносабатларни тартибга келтиришда халқаро ташкилотларнинг ўрнини белглаш; хозирги вақтдаги интеграциявий жараёнларнинг фойдалигини бахолаш; миллатлараро келишувнинг қозоғистонлик намунаси мисолида халқлар орасидаги тинч ҳамкорликнинг мумкунчилигини исботлаш
				22	тарихий жараёнларни тушунтириш учун "социогенез", "формациявий усул", "тарққиётлик усул" тушунчаларини қўллаш; социгенезни турли хил назарияларини тизимлаш ва хулосалаш жамиятнинг ижтимоий уюшмасининг тарихий шакилларини,уларга хос белгиларини аниқлаб тушунтириш; хозирги жамиятнинг ижтимоий стратификациясини текшириш
		13	Хуқуқий мамлакат ва фуқоролик жамият; жаҳоннинг хозирги сиёсий тизими;хозирги замонда тинчлик ва хавсизликни сақлаш муаммолари ;	23	мамлакатнинг сиёсий-хуқуқий тизимини ривожлантиришнинг хозирги тенденцияларини тушунтириш учун "хуқуқий мамлакат" тушунчасини қўллаш; хуқуқий мамлакатнинг шакилланишининг олди шартларини тадқиқ этиш турли хил мамлакатлар мисолида хуқуқий мамлакатнинг шакилланиш йўлларини таҳлил этиш; турли хил мамлакатлар мисолида хуқуқий мамлакат асосларини амалга ошириш ўзгачалигини

						таққослаш; хозирги вақтда одам хуқукларининг Умумий Декларациясининг мухумлигини асослаш 6мамлакатларнинг сиёсий-хуқуқий тизимини ривожланишининг хозирги тенденцияларини тушунтириш учун "фуқоролик жамият" тушунчасини қўллаш; хуқуқий мамлакат билан фуқоролик жамиятни қурилишининг тарихий алоқаларини аниқлаш фуқоролик жамиятининг шакилланиши ва ривожланишида нодавлат ташкилотларининг ўрнини аниқлаш; турли хил мамлакатлардаги нодавлат ташкилотларнинг хизматини баҳолаш
					24	Ялта-Потсдам халқаро алоқалар тизимининг тарқалишининг сабаларини таҳлил қилиш; оламнинг биполяр тизими ўзгачаликларини белгилаш; ҳозирги вақтдаги халқаро алоқаларни сифатлаш учун "постбиполяр тизим", "кўпвекторли сиёсатт", "бир поляр олам" атамаларини фойдаланиш; тарихий воқеалар, жараён ва ҳодисаларни таҳлил қилиш асосида ҳозирги вақтдаги халқаро алоқаларнинг ривожланиш тенденцияларини белгилаш;
					25	тарихий воқеалар ва жараёнларни тушунтириш учун "сепаратизм", "терроризм", "фундаментализм", "экстремизм", "миграция", "қочоқ" терминларини фойдаланиш; сепаратизм, экстремизм ва халқаро терроризмнинг тарқалиш сабаблари ва оқибатларини аниқлаш; халқаро хавфсизлик тизими ривожланишининг эҳтимол нусхаларини тахминлаш; тарихий воқеалар, жараён ва ҳодисаларни таҳлил қилиш асосида ҳозирги вақтдаги халқаро алоқаларнинг ривожланиш тенденцияларини белгилаш; тинчлик ва хавфсизликни

					сақлашга йўналтирилган халқаро ташкилотларнинг хизматини таҳлил қилиш; хавфсиз олам ривожланишининг эҳтимол йўлларини тахмин қилиш;
11	Мамлакат, уруш ва революциялар тарихидан	14	Малакатнинг тарихий типлари ва шакллари ҳамда сиёсий тузумлар; жаҳон тарихининг йўналишига таъсир кўрсатган ҳарбий-сиёсий воқеалар; революциялар-жамиятнинг ўзгариш факторларининг бири сифатида;	26	тарихий воқеалар ва жараёнларни тушунтириш учун "мамлакат", "ҳокимият", "бошқариш институти" атамаларидан фойдаланиш; мамлакат тузилишининг ўзгачалигини тушунтириш учун мамлакатни пайдо бўлиш назариясини солиштириш; тарих контекстида малакат тузилиш шаклининг ўзгаришини қонунларини аниқлаш ва таҳлил қилиш; мамлакатларнинг тарихий шаклларига хос белгиларини аниқлаш ва таққослаш маълумотларни таҳлил қилиш асосида сиёсий тузумлар турларининг кучли ва кучсиз томонларини таққослаш; тоталитар сиёсий тузумдан хозирги замондаги демократияга ўтиш ўзгачаликлрини таҳлил қилиш;
				27	маълумотларни фойдаланган ҳолда грек-форсий урушларнинг мисолида илк империяларни пайдо бўлиш жараёнларини тушнтириш; антик даври империяларининг пайдо бўлиш сабаблари ва оқибатларини таҳлил қилиш; эллинизмни таркатилишида А.Македонскийнинг юришларининг ўрнини баҳолаш; халқларнинг буюк кўчишининг ижобий ва салбий оқибатларини аниқлаш; тарихий маълумотлар асосида антик даврдан ўрта асрларга ўтиш қонуниятларини хулосалаш асосли хулосалар келтирган ҳолда, арабдәйекті қорытындылар жасай отырып, араб босқинчиликлари ва салб юришлари сабабларини аниқлаш; жахондаги ўзгаришларни текширган холда араб

					босқинчиликларини ва салб юришларининг оқибатларини таққослаш; мўғул босқинчилигини Евроосиёдаги миллий мамлакатларнинг шаклланиш жараёнига таъсирини таҳлил қилиш; жаҳондаги ўзгаришларни текширган ҳолда мўғул босқинчилигининг оқибатларини баҳолаш; Наполеон урушлари билан Европа мамлакатлридаги капиталистик ривожланишнинг кучайиши ўртасидаги боғлиқлик сабабларини кўрсатиш; Наполеон Кодексининг Европадаги либерал жамият идеялари тарқалишидаги аҳамиятини баҳолаш; тарихий хужжатларни таҳлил қилиш асосида Биринчи ва Иккинчи жаҳон урушларини сабаблари ва оқибатларини тушунтириш; Версаль-Вашингтон ва Ялта-Потсдам тизимларининг фойдалилигини ва уларнинг ҳозирги замонга таъсирини баҳолаш; жаҳон урушлари даврларида халқаро муносабатларнинг ривожланиш тенденцияларини таҳлил қилиш;
				28	аграр жамиятдан индустриал жамиятга ўтиш қоидалирини хуласа қилиш; буржуазия революцияларининг натижасида ижтимоий тузилиш ўзгаришларини тушунтириш; революцияларнинг ижобий ва салбий оқибатларини бахолаш социалистик революциянинг моҳиятини тушуниш учун ижтимоий тенглик идеясининг ривожланиш даврларини аниқлаш; капитализмдан социализмга ўтишнинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий шартларини аниқлаш; социалисттік революцияларнинг натижасида жамиятнинг ижтимоий таркибидаги ўзгаришларни тушунтириш;

				31	Шарқий Европадаги "бахмал" революцияларининг мазмуни мен натижаларини таҳлил қилиш; "араб кўклами" ва "турли-туман революцияларнинг" ички ва ташқи факторларини аниқлаш; жамиятдаги масалаларни ҳал қилишнинг революциявий усулининг оқибатларини хулоса қилиш;
12	Маданиятнинг ривожланиш; жамиятдаги-сиёсий ўй-фикрнинг ривожланиш; билим бериш ва фаннинг ривожланиши	15	Одамзотнинг маданий меросини сақлаб қолиш усуллари; санъат – жамият ривожининг кўзгуси; хозирги замон жамиятининг маънавий-инсоний қадриятлари.	29	ЮНЕСКО ҳизматини намуна қилган ҳолда тарихий-маданий меросни сақлаш йўлларини тушунтириш; ЮНЕСКО-нинг Жаҳон мероси объектлари рўйхатидаги обидалар мисолида тарихий-маданий мероснинг муҳимлигини аниқлаш; оламнинг энг катта музейларини ўрганиб, ўзгачаликларини аниқлаш; дунё халқларининг тарихий-маданий меросини ўрганиш ва сақлаб қолишдаги музейларнинг хизматини тушунтириш;
				30	жамиятдаги ўзгаришларни тушуниш учун "абстракцианизм", "модернизм", "постмодернизм", "авангардизм", "футуризм", "кубизм", "сюрреализм", "экспрессионизм", "гиперреализм", "хайтек" терминларини фойдаланиш; санъатнинг стиллари ва йўналишларининг ривожланишига жамиятдаги жараёнларнинг таъсирини аниқлаш; дунё маданиятининг таниқли вакиллари ижод намуналарини таҳлил қилиб, уларнинг ўзгачалигини аниқлаш; ўзгаришлар ва боғлиқликларни аниқлаган ҳолда, ҳозирги вақтдаги санъатнинг ривожланиш тенденцияларни аниқлаш; оммавий маданиятнинг ўзгачаликларини тушунтириб, унинг ҳозирги жамиятга таъсирини таҳлил қилиш;
				31	маълумотларни таҳлил қилиш асосида инсониятнинг маънавий-ахлоқий қадриятларини шаклланишини асосини аниқлаш; асосли хулосаларни келтирган

					ҳолда, жамиятнинг тарихий ривожланиш контекстидаги маънавий инсонпарварлик қадриятларни ўзгаришининг намуналарини ўрганиш; жамиятнинг ахлоқий қадриятларини қайта баҳолашга таъсирини кўрсатган XX асрнинг тарихий воқеаларини ўзгачаликларини аниқлаш; жамиятни доимий ривожланиши учун хозирги оламнинг умуминсоний инсонпарварлик қадриятларини аҳамиятини тушунтириш; глобаллашувнинг миллий-маданий ривожланишга таъсирини таҳлил қилиш; келажакдаги инсоннинг ахлоқий кўринишини аниқлаб, одамзотнинг маънавий-ахлоқий ривожланишининг эхтимол йўлларини тахмин қилиш;
		16	Янги ва ҳозирги замонлардаги жамият фикрининг эволюцияси; XX аср эркинлик ва адолатлилик учун курашчилар; XX а -XXI а. Бошидаги таниқли реформатор-сиёсатчилар	32	жамиятдаги фикрни ривожланиши тушунтириш учун "либерализм", "ұлтшылдық", "социал-демокра тия", "марксизм", "экзистенциализм", прагматизм", "позитивизм" тушунчаларини қўллаш ; жамиятдаги –сиёсий фикрни ривожланиши учун маърифатпарварлик даври идеяларининг аҳамиятини аниқлаш XIX-XX асрлардаги жамият тузулиши хақидаги фалсафий фикрни ривожланишини ўзгачалигини аниқлаш Ҳиндистон жамиятининг сиёсий ривожланиш идеялогияси сифатида "гандизм"тушунчасини тушунтириш; Ҳиндистоннинг миллий мустақилликка эришишда курашчиларнинг тинч йўл билан қаршилик кўрсатиш аҳамиятини аниқлаш жамиятнинг сиёсий ҳаётидаги шахснинг ўрни ҳақида хулосалар ясаш АҚШ-даги тарихий воқеаларни тушунтириш учун "ирқий камситишлик", "сегрегация"

					тушунчаларини қўллаш; фуқаролик ҳуқуқлар учун курашда шахснинг фаол фуқаролик ўрнининг аҳамиятини баҳолаш; Жанубий Африка Республикасидаги тарихий воқеаларни тушунтириш учун "апартеид" тушунчасини қўллаш; мамлакат тарихидаги ўтиш даврларидаги реформаларнинг аҳамиятини баҳолаш; тарихий воқеаларни тушунтириш учун "этатизм", "дунёвий мамлакат" тушунчаларини қўллаш; мамлакат тарихидаги шахснинг ўрни ҳақида хулосалар чиқариш; тинчлик ва уруш давридаги Ф. Рузвельтнинг ички ва ташқи сиёсатининг ўзгачалигини аниқлаш; Франциядаги ижтимоий-сиёсий жараёнларни тушунтириш учун "голлизм" тушунчасини қўлланиш; Ш. Голль хизматининг смисолида кучли президентлик ҳокимият институтининг аҳамиятини далиллаш; ижтимоий-иқтисодий жараёнларни тушунтириш учун "хитой ўзгачалиги бор социализм" тушунчасини қўллаш; ҚХР мисолида режали иқтисоддан бозор иқтисодига кўчиш сабабларини таҳлил қилиш. тарихий воқеаларни таҳлил қилиш асосида Жанубий-Шарқий Осиёдаги "иқтисодий мўъжиза" факторларини хулосалаш; Сингапур ва Малайзия мисолида давлат модернизациясининг ўзгачалигини таққослаш; Қозоғистон модернизация намунасини тузиш ва амалга оширишдаги Қозоғистон Республикасининг Тўнғич Президентининг ўрнини баҳолаш; "Қозоғистон - 2030", "Қозоғистон - 2050" стратегияларининг мисолида мамлакат ривожланишининг узоқ муддатли режаларининг кераклигини исботлаш;

					Қозоғистон Республикасининг Тўнғич Президентининг "Мәңгілік Ел" умуммиллий идеясини таклиф қилиш кераклигини асослаш
		17	Билим бериш – умуминсоний қадриятлар сифатида; илмий-техник прогресс; ҳозирги замондаги илмий технологиялар	33	тарихий ривожланиш контекстидаги олам халқларининг ёзув турларини ажратиш; одамзот тараққиётининг ривожланишидаги ёзув ва китоб чиқариш ишининг муҳимлигини аниқлаш; одамзот тарихий контекстида мактабдаги билим беришнинг ривожланишидаги ўзгаришлар ва ўхшашликларни аниқлаш; мамлакатларнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишидаги билим беришнинг ўрнини таҳлил қилиш; мактабдаги билим беришнинг замонавий намуналарини, уларнинг ўзгачаликлари ва имтиёзларини аниқлаб, солиштириш; Олий ўқув юртларининг пайдо бўлиш тарихини, уларнинг умумий ривожланиш тенденцияларини аниқлаб, текшириш; марифатпарварлик ва илмни ривожланишидаги илк университтетларнинг ўрнини таҳлил қилиш; тарихий ривожланиш контексида юқори билим бериш тизимининг ривожланишидаги ўзгаришлар ва ўхшашликларни аниқлаш; замановий юқори билим бериш намуналарини солиштириб, имтиёзлари ва ўзгачаликларини аниқлаш;
				34	мамлакатларнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишини таҳлил қилиш учун "ҳунармандчилик революцияси", "илмий-техник революция" тушунчаларини қўлланиш; Турли мамлакатлардаги ҳунармандчилик революциясининг ўзгачаликларини аниқлаб, уларнинг ўхшашликлари ва ўзгачаликларини аниқлаш; ҳозирги вақтда тараққиётнинг

					ривожланишидаги илмий-техник революциянинг аҳамиятини баҳолаш; ижтимоий-иқтисодий жараёнларнинг ўзгачаликларини тушунтириш учун "илмий техник прогресс" тушунчасини қўллаш; ҳозирги замоннинг глобал масалаларини пайдо бўлишида илмий-техник прогресстнинг таъсирини таҳлил қилиш; ҳозирги замоннинг глобал масалаларини ечишдаги илмий – техник прогресс ривожланишининг эҳтимол йўлларини тахмин қилиш; жамиятнинг ривожланишида ахборот технологияларининг таъсирини ўрганиш; одамзот тараққиётининг ривожланиши учун ахборот технологиялар адамзат өркениетінің дамуы үшін ақпараттық технологиялар соҳасидаги ютуқларнинг эҳтимол оқибатини тахмин қилиш; робототехника ва космонавтиканинг мамлакатларнинг рақобатга қобилиятлилигига таъсирини ўрганиш; илмнинг замонавий тенденциялар ривожланишини тушунтириш учун "ген муҳандислиги", "нанотехнология", "энергиянинг ясама кўзлари" тушунчаларини қўлланиш; янги илмий йўналишлар ютуқларининг итжтимоий-иқтисодий ривожланишга таъсирини таҳлил қилиш; Ҳозирги замоннинг глобал масалаларини ечиш учун илм ва техниканинг замонавий турлари ривожланишининг аҳамиятини тушунтириш.

Тест тапсырмаларының формалары:

Жабық формадағы бір дұрыс жауапты және ашық формадағы қысқаша немесе толық жауапты қажет ететін тест тапсырмалары.

Тест тапсырмаларының саны:

Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының саны – 18: бір дұрыс жауапты 10 тест тапсырмасы, контекст негізінде бір дұрыс жауапты 5 тест тапсырмасы, ашық түрдегі қысқаша немесе толық жауапты 3 тест тапсырмасы.

Тест тапсырмаларын орындау уақыты: Тестті жалпы орындау уақыты – 80 минут.

Жеке тест тапсырмаларының және барлық тесттің орындалуын бағалау:

Дұрыс орындаған бір дұрыс жауапты тест тапсырмасы үшін – 1 балл, дұрыс орындалмаса – 0 балл. Барлығы – 10 балл.

Контекст негізінде дұрыс орындалған бір дұрыс жауапты тест тапсырмасы үшін – 1 балл, дұрыс орындалмаса – 0 балл. Барлығы – 5 балл.

Ашық түрдегі дұрыс орындалған 1 тест тапсырмасына 0-ден 5 балға дейін, максималды – 5 балл. Барлығы – 15 балл.

Барлық тест бойынша жиналатын максималды балл – 30.